

ELŐSZÓ

2018. februártól a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar egy új tantárgyat vezetett be minden első évfolyamos joghallgató számára „Államközi kapcsolatok” néven. A jogágak és az élet minden területére kiterjedő nemzetköziesedéssel szükségessé vált a joghallgatók képzésében egy, a nemzetközi jogot, nemzetközi viszonyok elméletét és a nemzetközi szervezetek jogát speciálisan kombináló, alapozó tantárgy bevezetése, amely betekintést nyújt az államközi kapcsolatok, bilateralizmus – regionalizmus – multilateralizmus történetébe és a nemzetközi politikai viszonyok elméleteibe. Kiemelten foglalkozik az állam és a nemzetközi szervezet 21. századra megváltozott szerepével, a globalizációval, szuverenitással, szupranacionalitással, és olyan regionális európai együttműködésekkel, mint az Északi Tanács, a Benelux Unió, a Mediterrán Unió, valamint a V4 Együttműködés, továbbá a nemzetközi együttműködés olyan újabb szereplővel is, mint a nem kormányzati szervezetek vagy multinacionális gazdasági társaságok. Vizsgálja a kétoldalú nemzetközi kapcsolatok tipikus megjelenési formáinak jogi alapjait, így különösen a büntetőjog (pl.: jogsegély, kiadatás, átadás), a polgári jog (pl.: nemzetközi polgári jogi együttműködés, szellemi tulajdon védelme), és a gazdasági jog, pénzügyi jog (pl.: kettős adóztatás elkerülése) nemzetközi vonatkozású jogintézményeit.

A jogász szakon számos tárgy tananyaga tartalmaz olyan részeket, melyek a magyar jogrendszer nemzetközi kapcsolódási pontjaira – mindenekelőtt bizonyos nemzetközi szerződésekre vagy nemzetközi szervezetekre – utalnak (alkotmányjog, munkajog, nemzetközi bűnügyi és polgári jogi együttműködés, jogsegélyek, stb.). Az Államközi kapcsolatok tantárgy célja, hogy egységes alapot nyújtson ezen, a különböző szaktárgyakban előjövő ismereteknek. Kiindulva olyan fontos fogalmakból, mint szuverenitás, globalizáció, nemzetközi specializáció, szubszidiaritás, bemutatja az államok közötti együttműködés legfontosabb formáit és intézményi kereteit. Hangsúlyt fektet azon nemzetközi szervezetekre, melyek a később oktatott tárgyak megértéséhez szükségesek, alapvető ismereteket nyújt az általános nemzetközi szervezetekről (ENSZ, Európa Tanács, Európai Unió) és a fontosabb specializált nemzetközi szervezetekről (pl.: WHO, IMF, Világbank, Nemzetközi Munkaügyi Szervezet).

Tekintettel arra, hogy ilyen tantárgyat elsőként a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara vezetett be Államközi kapcsolatok és Legal Foundations of International Cooperation címen, így nem áll rendelkezésre megfelelő tankönyv sem magyar, sem idegen nyelven. A kapható tankönyvek tipikusan a tágabb társadalomtudomány, a nemzetközi kapcsolatok tudománya felől közelítenek, miközben nem ragadnak meg a jogászok számára fontos jogintézményeket, nem térnek ki az adott probléma nemzetközi vagy belső jogi megoldására. Noha a témában rendelkezésre álló szakirodalom igen gazdag, egységes tankönyv, és a hallgatók számára elérhető, átfogó ismeretanyag hiányzik a szakirodalmi kínálatból. Jelen kötet ötlete a tantárgyra épülő egységes tananyag hiánya nyomán született meg.

Ezúton szeretnénk köszönetet mondani *Blutman László* tanszékvezető egyetemi tanárnak, aki a tantárgy ötletét adta; *Trócsányi László* professzornak, a Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézet igazgatójának, aki szakértelmével, segítő tanácsaival mindvégig támogatta és segítette a kötet elkészítését, valamint a *kötet Szerzőinek és az angol és francia kötet fordítóinak és lektorainak, kiemelten Sulyok Mártonnak és Kruzslíc Péternek*, akik segítették az idegen nyelvű kiadványok végső formába öntését, valamint *Balogh Elemér dékánnak*, aki kiadói támogatásával hozzájárult e könyv megjelenítéséhez.

Külön szeretnénk megköszönni a kötethez nyújtott támogatást az Igazságügyi Minisztériumnak. *A kötet az Igazságügyi Minisztérium jogászképzés színvonalának emelését célzó programjai keretében valósult meg.*

A Szerkesztők